

Vrijednost prihvatanja istine (Meka)

Hatib: dr. Fejsal ibn Džemil el-Gazavi

18. džumade-l-ula 1440. god. po Hidžri / 25. januar 2019.

Sva hvala i zahvala pripadaju Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i naših ružnih postupaka. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, i svjedočim da je Muhamed Njegov rob i poslanik.

Uzvišeni kaže: “O vjernici, bojte se Allaha onako kako se treba bojati i umirite samo kao muslimani!” (Ali Imran, 102); “O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha se bojte – s imenom Čijim jedni druge molite – i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi” (En-Nisa, 1); “O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će ono što bude želio.” (El-Ahzab, 70–71)

Poštovani vjernici! U ljudskoj je prirodi, što je jedan od pokazatelja slabosti, da čovjek povremeno osjeća različite vrste promjena. Osjeća neodlučnost, duševnu nestabilnost, kontradiktoran je nekada samome sebi, ne može razlučiti između određenih stvari ili osjeća duševni nemir. Prihvati određen stav sada, a poslije ga se odrekne.

Sve ovo uopće nije čudno. Psihološka, mentalna i fizička priroda čovjeka krajnje je jasno iznesena u riječima Sveznajućeg i Moćnog: “A čovjek je stvoren kao nejako biće” (En-Nisa, 28).

Čovjek je nejak u svakom aspektu svoga bivstvovanja: nejake je tjelesne građe, volje, neodlučan, ograničenih umnih sposobnosti, ograničenog znanja i slabog strpljenja.

Uprkos tome, vjernik se ipak odlikuje potrebnom umnom razboritošću da prihvati naredbe svoga Gospodara, povrati se Istini, odbacujući pritom sve što je pogrešno i nemoralno.

Vjernik ne oklijeva da se odrekne svoga mišljenja, riječi ili djela. Ne oklijeva se vratiti putu Istine kada skrene s njega, ne insistira na svom trenutnom stavu. Ne pogađaju ga riječi onih koji ga smatraju “prevrtljivcem” ili kude zato što “stalno mijenja mišljenje”. Jer, zna da je vratiti se Istini – vrlina i pravi razlog za ponos. Ponaša se suprotno mišljenju onih kojima šejtan došaptava da je “insistirati na svome, makar bilo pogrešno” – odraz ponosa.

Uzvišeni Allah kaže: “Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi” (El-A’raf, 201). Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, pojašnjava: “Tad se oni sjete Božije velike nagrade i Njegove strašne kazne, Njegovog obećanja i Njegove prijetnje, pa se pokaju, odlučno, a potom zatraže zaštitu od Allaha i žurno se povrate Istini.”

Ovim se ističe važnost da promislimo o svojim djelima, s vremena na vrijeme. Kada se spotaknemo, da se žurno pokajemo, da oprost tražimo, da za Istinom svim srcem tragamo, nastojeći izvršiti naredbe našeg Gospodara i činiti ono čime je zadovoljan. Ko bude tako postupao, jedan je od najboljih, shodno riječima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Svi sinovi Ademovi griješe, ali najbolji među njima su oni koji se za svoje grijehe mnogo kaju.” (Tirmizi i Ibn Madža)

Poštovani vjernici! Islam uči čovjeka kako da mu postane svojstveno vraćati se putu Istine i kako da držati se Istine preraste u osobinu. Uzvišeni kaže: “I za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole – a ko će oprostiti grijehe ako ne Allah? – i koji svjesno u grijehu ne ustraju” (Ali Imran, 135).

Odnosno, oni ne nastavljaju činiti grijehe uprkos svemu, nego “dođu sebi”, traže oprost od Allaha kajući se za svoje grijehe. Oni se ne ponašaju poput onih na čija djela Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u hadisu upozorava: “Teško onima koji čuju

riječi Istine a neće da o njoj razmisle i rade po njoj, *teško onima koji svjesno u grijehu ustrajavaju!*” (Ahmed)

U hadisu Poslanik takve ljude doslovno uspoređuje s “lijevkom”. Kroz lijevak voda ulazi s jedne, a izlazi s druge strane, ne zadržava se; kao što riječi Istine takvim ljudima ulaze na jedno, a izlaze na drugo uho.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaprijetio je teškom kaznom onima koji Kur’an slušaju, ali ne slijede ono najljepše u njemu, onima koji znaju da su to riječi Istine, ali ne radi po njima niti ih šire. Naprotiv, oni okreću leđa od Istine, ili iz oholosti i tvrdoglavosti, ili iz pristrasnosti određenoj grupaciji i slijepog slijeđenja, ili zbog odlaska u krajnost i pretjerivanja, ili što svoje mišljenje smatraju svetim.

Poštovani džemate! Ljudima velikoga srca nije iz poniženja povinovati se Istini. Oni ne mogu biti zadovoljni time da nastave živjeti na pogrešnome. Ne sprečava ih položaj da se priklone Allahovim propisima. U vjerodostojnom hadisu stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Zaklinjem se da ću, uz Allahovu dozvolu, kad god se zakunem da ću učiniti nešto, a naknadno uvidim da je suprotno tome bolje, učiniti *keffaret*, iskup, a potom uraditi ono što je bolje.”

Iz ovog hadisa može se zaključiti da je preče vjerniku da odustane od svoje namjere da uradi nešto što je obećao uraditi ukoliko naknadno uvidi da je suprotno tome bolje. Ukoliko se zakleo da će nešto uraditi ili da neće uraditi, a potom uvidio da to ne donosi dobro – potrebno je da uradi šta je bolje i da se iskupi za svoju prekršenu zakletu.

Upravo je tako postupio Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anhu, nakon što je rekao za Mistaha – koji se ogriješio o Aišu, radijallahu anha, prenoseći riječi koje je lažno optužuju za strašno nemoralno djelo: “Tako mi Allaha, nakon svega što je rekao o Aiši, neću Mistahu više ničim pomoći.”

Tada je Uzvišeni Allah objavio: “Neka se čestiti i imućni među vama ne zaklinju da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovu putu rodni kraj svoj

napustili; neka im oprostite i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allah oprostite? A Allah prašta i samilostan je” (En-Nur, 22).

Kada je čuo te riječi, Ebu Bekr povika: “Naravno! Tako mi Allaha, meni je veoma drago da mi Allah oprostite!”, pa se iskupi za svoju zakletvu i nastavi iz imetka svoga pomagati Mistahu, i reče: “Tako mi Allaha, nikada mu to neću uskratiti.”

U drugom hadisu Ebu Derda, radijallahu anhu, kaže: “Sjedio sam kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je došao Ebu Bekr držeći u ruci kraj svog ogrtača tako da su mu se vidjela koljena. Ugledavši ga, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ‘Naš drug se s nekim posvađao.’ Ebu Bekr nazva selam, a potom reče: ‘Omer i ja smo se sporječkali. Razljutio sam ga, a poslije zažalio. Zamolio sam ga da mi oprostite, ali on odbi to učiniti i zato sam došao tebi.’ Poslanik na to reče: ‘Allah će ti oprostite, Ebu Bekre. Allah će ti oprostite, Ebu Bekre. Allah će ti oprostite, Ebu Bekre.’

Omer se naknadno pokajao, pa je otišao do Ebu Bekrove kuće i upitao: ‘Da li je tu Ebu Bekr?’ ‘Nije’, odgovoriše mu.

Tada je Omer otišao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao mu selam, a Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, lice se počeo crvenjeti od srdžbe. Vidjevši to, Ebu Bekr se poboja za Omera, pade na koljena i počeo ponavljati: ‘Allahov Poslaniče, ja sam taj koji je pogriješio! Tako mi Allaha, ja sam pogriješio!’

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tad reče: ‘Uzvišeni Allah poslao me je vama, vi ne povjerovaste, ali Ebu Bekr povjerova. Sebe i imetak svoj žrtvovao je za mene. Zar nećete pustiti moga druga na miru? Zar ga nećete pustiti na miru?’ Poslije ovih Poslanikovih riječi, niko Ebu Bekru nije ništa ružno rekao.” (Buhari)

Čak i časni ashabi mogu pogriješiti, nisu bezgrešni, ali se oni istog trena vrata istini. To je njihova odlika. Ibn Hadžer bilježi: “Po svojoj prirodi, čovjek nosi klicu srdžbe, što ga može navesti da počini ono što je u suprotnosti s boljim. Ipak, vjernik čvrstog imana žurno se vraća dobru, što je sadržano u riječima Uzvišenog: ‘Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi.’”

Kada je Ujejna b. Hisn jednom došao Omeru b. Hattabu, radijallahu anhu, rekao mu je: "Hatabov sine, tako mi Allaha, ti nam ne daješ obilno, niti među nama sudiš pravedno." Omera su te riječi razljutile, do mjere da je ustao da ga uhvati za prsa. Međutim Hurr b. Kajs reče mu: "Vladaru pravovjernih, Uzvišeni Allah rekao je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: 'Ti sa svakim – lijepo! I traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni!' (El-A'raf, 199). Ovaj je sigurno jedan od neznalica!"

Omer zastade kada je riječi Uzvišenog čuo, a uvijek je postupao shodno naredbama navedenim u Božijoj Knjizi. U trenutku kada se Omer, radijallahu anhu, razljutio, ashabi ga posjete na riječi Uzvišenog; on se sjeti vrijednost toga i obuzda svoju srdžbu. Istog trena prihvatio je iznesenu istinu i ovog čovjeka nije kaznio.

U Omerovom, radijallahu anhu, pismu poslanom Ebu Musau el-Eš'ariju, radijallahu anhu, pisalo je: "Nemoj da te presuda koju si ranije donio spriječi da se vratiš istini do koje si naknadno došao, nakon što si temeljito nasamo razmišljao o tome. Istina je vječna, ništa je ne može dokinuti. Vratiti se istini uvijek je bolje nego ustrajati na neistini." Stoga, čovjek bi trebao, kada presudi o nečemu ili dadne šerijatsko mišljenje o nekom pitanju, da odustane od rečenog, kada shvati da je pogriješio.

Kada je basranskom kadiji Ubejdullahu b. Hasenu el-Enberiju ukazano na grešku u presudi koju je donio, on prvo obori glavu i tako ostade neko vrijeme, a onda je podiže rekavši: "Odustat ću od svoga mišljenja ponizno. Vratit ću se istini ponizno. Bolje mi je da budem bezvrijedan čovjek na istini, nego predvodnik u zabludi." Upravo ovako, svaki razuman čovjek, koji voli pravičnost, kada mu se ukaže na to da je negdje iz nehata pogriješio, on se istini vrati, odustavši od svoje greške.

Imam Šafija, rahimehullah, kaže: "Odričem se svog mišljenja po svakom pitanju u vezi s kojim se sazna vjerodostojan hadis od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je suprotan onome što sam zastupao, bilo to za moga života ili poslije moje smrti."

Sve ove mudre izreke, stavovi ili savjeti, ukazuju na bogobožnost, odlike, pravilno razumijevanje vjere i pravičnost ovih velikana. Dužni smo ih slijediti, činiti ono što su i oni činili.

Također je važno istaknuti da je potrebno razlikovati povratak istini, što je pohvalno, od "povlačenja", što je pokušeno. Vratiti se istini podrazumijeva ispraviti grešku nakon što je spoznamo, nastojeći nadoknaditi propušteno. Čovjek nakon toga uvijek nastoji djelovati u duhu Istine, dobrog i ispravnog. "Povlačenje" podrazumijeva odustati od istine. Potrebno je čvrsto se držati istine i ne popuštati ni trun.

Primjer za to je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koji je mnogobošcima, kada su htjeli slomiti mu volju i odvratiti ga od javnog pozivanja u istinu, rekao: "Da li vidite Sunce?" "Da!", odgovoriše. "Lakše je vama da mi donesete Sunčev plamen nego meni da se odrekнем ove Istine." (Ebu Ja'la).

U ovom hadisu ukazuje se na to da se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, čvrsto pridržavao Istine, da je bio postojan i dosljedan i principijelan, i da nije odustajao od Pravog puta i ispravne vjere.

Svi velikani i učenjaci doslovno su slijedili Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ustrajavajući na istini poput njega, boreći se za nju svom svojom snagom. Tako se halifa Ebu Bekr postojano borio protiv otpadnika, nije ga njihova mnogobrojnost uplašila. U tim trenucima izgovorio je riječi koje su ostale zabilježene u historiji: "Tako mi Allaha, borit ću se protiv onih koji prihvataju namaz, a odbacuju zekat. Dužnost je zekat izdvajati iz imetka. Tako mi Allaha, kada mi ne bi dali uže koje su davali Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, borio bih se protiv njih zbog toga."

Poštovani vjernici! Kao što je pohvalna osobina vratiti se istini, tako je sušta suprotnost toga odustati od istine, udaljiti se od nje nakon što je spoznata. Napustiti Uputu, skinuti sa sebe odoru vjere islama, nemati više ništa s tim nakon što je bila sastavni dio čovjekovog života – to je nešto najlošije što čovjek može učiniti i osobina kakva se ne smije poželjeti.

Svako ko se udalji od svoje vjere, iskušani su i u velikom gubitku. Takvo djelo ukazuje na to da se vjera slabo vrednuje.

Takvo djelo, također, otvara put onima koji žele da napuste ovu vjeru, što će biti uzrokom da se zajedništvo muslimana razbije.

Svako ko osjeti slast vjere, kome vjera dopre do srca, ne može odustati od takvog blaga, neće ga nikad ostaviti, bez obzira na povod i okolnosti.

Kada je bizantijski car upitao Ebu Sufjana o vrlim ashabima, radijallahu anhum: “Da li među njima ima neko da se odrekao te vjere iz prezira, nakon što ju je prihvatio?”, Ebu Sufjan odgovori: “Nema.” Car konstatova: “Tako biva kada srce osjeti slast vjere.”

Također, jedan od pokuđenih oblika “odustajanja od vjere” jeste i da čovjek počne slijediti svoj strasti ili povoditi se za mišljenjem ljudi, odričući se istine koju je slijedio i udaljavajući se od jasne upute koju je prethodno prihvatio. Ovo je, uistinu, primjer velikog iskušenja!

U tom kontekstu Huzejfa, radijallahu anhu, rekao je: “Ako neko posumnja da je podlegao nekom iskušenju u vjeri, neka razmisli o svojim uvjerenjima. Ako sada smatra dozvoljenim nešto što je ranije smatrao zabranjenim, onda je podlegao. Ako sada smatra zabranjenim nešto što je ranije smatrao dozvoljenim, onda je podlegao.”

Razlika između pokuđenog odustajanja od vjere i promjene uvjerenja, i između pohvalne promjene mišljenja ogleda se u tome što je ova pokuđena promjena uvjerenja i mijenjanje Allahovih propisa rezultat čovjekove slabosti i slijeđenja strasti. Takvo nešto nije pokrenuto željom da se slijedi istina i uputa, ne oslanja se na jasan i nepobitan argument, nego biva rezultat nekakvog mišljenja, djelo iz strasti ili koristoljublja.

Poštovani vjernici! Donosite salavate na Poslanika posljednjeg, vjerovjesnika odabranog, jer nam Uzvišeni Allah u Svojoj časnoj Knjizi naređuje: “Allah i meleki

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!"
(El-Ahzab, 56).

Bože, blagoslovi Muhameda i rod Muhamedov, kao što si blagoslovio Ibrahima i rod Ibrahimov. Bože moj, obaspi blagodatima Muhammeda i rod Muhammedov, kao što si obasuo blagodatima Ibrahima i rod Ibrahimov.

Allah podario meni i vama svaki blagoslov u časnom Kur'anu, podario da se okoristimo njegovim ajetima i mudrom opomenom. Rekoh ove svoje riječi i od Allaha tražim oprost za svaki naš grijeh, a i vi tražite oprost, jer On puno prašta i samilostan je.

